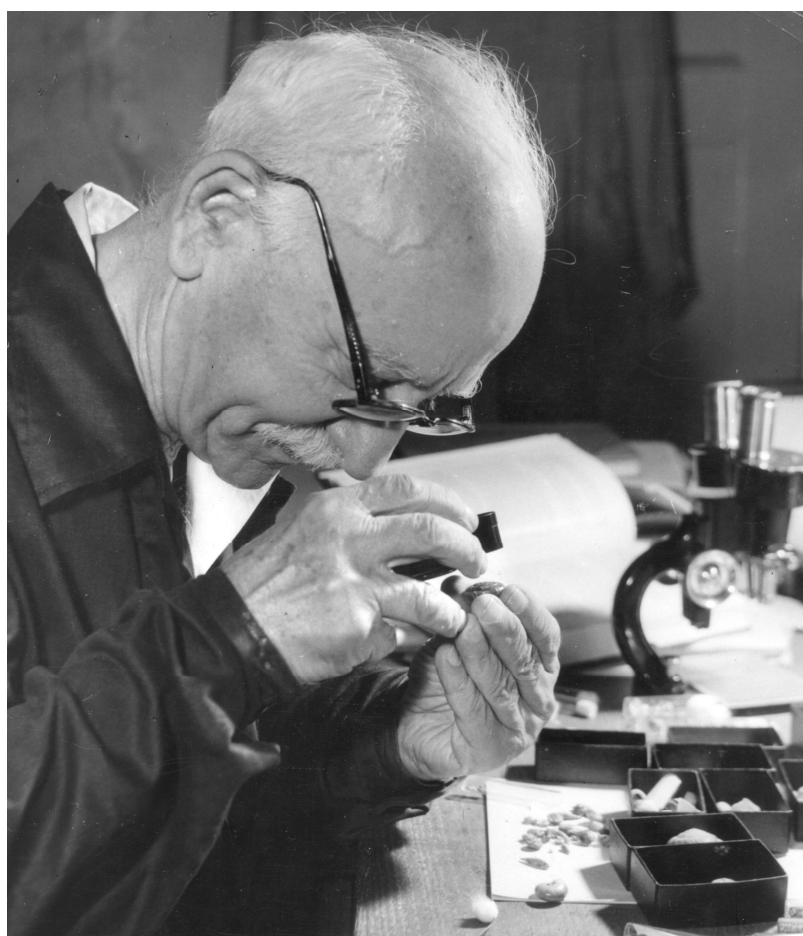

TALÁLKOZÁSOM SOÓS LAJOSSAL

ABSTRACT: (Encounter with Lajos Soós.) –The story of the first and only encounter of two prominent malacologists, Lajos Soós and Gyula Kovács.

„Szeretettel foglalkozott a fiatalokkal. Mint kezdő malakológus, magam is az ő irányításával „kóstoltam bele” a tudományos kutatómunkába és ő számlálta kezembe első dolgozatom honoráriumát¹. A múzeumi anyag féltő megbecsülésére, gondos kezelésére, az összehasonlító anyag állandó használatára, és mások adatainak figyelembevételére oktatótt.”

Krolopp Endre²

Soós Lajos határozás közben (Fotó: Lónyai Mária, MTI, 1958).

¹ Itt feltehetően az 1954-ben megjelent „Néhány malakofaunisztikai adat a Dunántúlról.” (Állattani Közlemények, 44: 189-191.) cikkről van szó. A szerző ekkor 19 éves!

² Megrázó hirtelen halála miatt (2010.március 18.) sajnos csak idézni tudunk tőle (SOOSIANA,1: 4-6.). Endre nagyon készült a Soós Lajos Emlékévre. Szeretett volna írni a magyar Mollusca-fauna múltjáról (Soós 1926→), visszaemlékezni mesterére a „Találkozásom Soós Lajossal” blokkban, és kiállítani bélyeggyűjteményét. (Ez hazánk legnagyobb malakológiai témájú kollekcója!) Tudjuk, hogy Endre/Bandi számára Soós Lajos emberileg és tudományos téren is mindig non plus ultra volt.

Kicsit furcsa helyzetben vagyok, hiszen nem volt szerencsém Soós Lajossal személyesen találkozni. Tanítóm és barátom, Kovács Gyula elmondása alapján csupán halvány, csonkult emléket őrzök a legnagyobb magyar malakológusról, amelyet szeretnék most az olvasóval megosztani. (A történet elmesélésének apropójára, időpontjára már nem emlékszem, ahogy arra sem, hogy mikor is zajlott le ez a bizonyos Soós–Kovács találkozó.)

Köztudott, hogy Soós Lajos 1964-ig járt be az Állattárba³. Ez azt jelenti, hogy a két ember személyes megismerkedése legkésőbb a 60-as évek elején, közel fél évszázada történhetett. A 70-es éveiben járó Soós Lajos számára ez az időszak (pontosabban: 1956 és 1964 közötti 8 év) az 1956-ban elpusztult Mollusca-gyűjtemény újrateremtésével telt el.

Mi motiválhatta a találkozást? Egyszerű, kíváncsiság hajtotta kapcsolatfelvételtől volt szó? Kovács Gyula a Békés megyére vonatkozó adatok iránt érdeklődött a pesti gyűjteményben, vagy netán megyei vonatkozású tételeket vitt be az Intézetbe? Revideálást kért a nemzetközi híru szakembertől? Ez utóbbi nehezen képzelhető el, hiszen végig fenntartotta a kapcsolatát egykori egyetemi tanárával, Horváth Andorral. [1972. év a malakológia gyász éve, hiszen négy neves malakológus hunyt el 1972-ben: Soós Lajos (1879-1972), Gebhardt Antal (1887-1972), Károlyi Árpád (1907-1972) és Horváth Andor (1913-1972).→ 1973-ban Richnovszky Andor felelős szerkesztésében megindul a SOOSIANA malakológiai szaklap.]

Egy tény, azon a bizonyos napon, Kovács Gyula a Baross utcai épület folyosóján, egy felé tartó alacsony, köpenyes, puritán megjelenésű, hivatalsegédnek gondolt idős embert szólított meg, és Soós Lajos holléte felől tudakolódzott. Nagy meglepetésére – a véletlen játéka folytán – a megszólított ember volt, akit keresett, aki szívélyesen beinvitálta szobájába, és aki kellemesen elbeszélgetett vele. Soós Lajos kérdezősködött faunisztikai kutatásai felől. Különös érdeklődést mutatott a *Theodoxus fluviatilis* Körösökben való előfordulása iránt. Ilyen előfordulásról Kovács Gyula nem tudhatott, hiszen a Körösök felsőbb szakaszának a malakofaunája még akkor ismeretlen volt.⁴ Mivel Soós Lajos 1963-ban és 1965-ben publikált cikket a *Theodoxus fluviatilis* állítólagos tiszai előfordulásáról, nagyon valószínű, hogy a leírt találkozás – az előbbieken már említetten – az 1960-as évek elejére tehető.

Ez a kis történet is rávilágít arra, hogy életének 80-as éveiben járó idős természettudós milyen élénk érdeklődést mutatott a *Theodoxus fluviatilis* (folyami bödöncsiga) hazai elterjedése iránt. *Quod nimium est, fugito, parvo gaudere memento.*⁵

Domokos Tamás

³ Kaszab Zoltán (1979): Megemlékezés Dr. Soós Lajosról születésének 100. évfordulójára – Állattani Közlemények, 66: 3-9. Budapest.

⁴ Lennert József 1996-ban találta meg a *Theodoxus fluviatilis* a békésszentandrási duzzasztó partvédő kövein.

⁵ Kerüld azt, ami szertelen, örülj a kevésnek.